

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Zopet o volitvah.

Za obrtniški razred, ki voli 12, tedaj polovico vseh odbornikov kranjske kupčijske zbornice, je volitev 25. 1. 1875. Do tega dne se morajo poslati volilni listi komisiji. Ljubljanski volilci pa zamorejo ta dan tudi ustmeno voliti v veliki dvorani magistratni (na „rotovžu“) od devetih zjutraj do petih popoldne.

Naši kandidati za obrtniški razred so:

- G. **Janez Dolhar**, ključar v Ljubljani.
„ **Franjo Drašler**, čevljar. „
„ **Franjo Goršič**, izdel. orgelj. „
„ **Janez Goljaš**, gostilničar. „
„ **Edvard Hohn**, knjigovez. „
„ **J. N. Horak**, rokovičar. „
„ **Franjo Hren**, posestnik v Begnjah. „
„ **Avg. Maršalek**, krojač v Ljubljani. „
„ **Henrik Ničman**, knjigovez. „
„ **Miha Pakič**, trgovec. „
„ **Anton Permè**, pek. „
„ **Pavel Skale**, živinozdr. „

V tem razredu je eminentna večina volilcev narodna, celó Vesteneckova umetnost mu ni mogla vzeti tega značaja. V tem razredu Slovenci moramo zmagati.

Dasiravno smo si pa zmage gotovi, se vendar ne smemo za peč vستي; volitve za kupčijski oddelek nam kažejo, kako znajo nemčurji z vladno pomočjo volilce z zvijačo v svoje zanjke loviti. Nemčurska stranka je vedno na nogah za volilci in če nismo previdni, utegnemo biti čez noč prekanjeni.

Kar naravnost se nemčurji ne bodo upali spuščati se z nami v boj, zato so si, kakor

slišimo, izmislili sledečo zvijačo: Skušali bodo volilce pregovoriti, da bi volili deset Slovencev in le dva nemčurska kandidata. Na prvi pogled je to majhna reč, a če jo bolj natanko pogledamo, je jako pomenljiva in za nas — naravnost rečeno — strašne važnosti, popolnoma pogubljiva. Kajti če propademo v kupčijem in rudarskem oddelku — kar pri taki sili nasprotni nikakor ni nemogoče, zmagamo pa v razredu obrtnikov (rokodelcev), potem imamo v zbornici 12 slovenskih in 12 nemčurskih odbornikov. Pri volitvi za deželni zbor bi na ta način odločil slučaj, ali sta poslanca narodna ali nemčurska; moralo bi se namreč vadljati, osoda pa, ki je popolnoma pravična, bi utegnila odločiti, da sta poslanca Slovenci. Tako bi nemčurji še ne bili gotovi večine v deželnem odboru, ne v zbornici.

Ker pa hočejo nas popolnoma v svojo pest dobiti, so si izmislili zvijačo, ktere bi priprosti volilec prvi hip ne mogel sprevideti. Ne enega odbornika jim tedaj ne smemo pustiti v obrtnijem razdelku, kajti če jim pustimo le enega, potem imamo jih mi v zbornici le 11, nemčurji pa 13, tedaj so v večini in glas narodnjaka in Slovence se ne bo nikdar več uslišal v zbornici, ki bi zastopati morala trgovstvo in obrtnijstvo slovenske dežele. Potem bi jim bili mi popolnoma v roke dani, namesto ozirati se na domačo kupčijo in obrtnijo, gledali bi gotovo vedno le po tuji, namesto brigati se za domače zadeve, pošiljala bi Bismarku adrese in zaupnice, ter namesto biti popolnoma nepristranska, vsedla bi se na vranca veliko-nemške politike in ga jahala tako, kakor ga jaha mestno sta-

rešinstvo ljubljansko, ki pošilja adrese Döllingerju, ustavoverskemu ministerstvu itd. in „Nordpolfahrer-jem“ denar, svoje meščane pa pusti po mestnih ulicah sneg in blato bresti do kolén, tako, da ljudje po pravici pravijo, da tako slabo še ni bila Ljubljana nikdar oskrbovana, kakor kar ima nemčursko mestno starešinstvo.

Mahoma bi se tedaj kupčijska zbornica premenila v nemčursko ali veliko-nemško skupščino, da bi nemčurji imeli le enega samega moža več v nji, nego mi. Tega pa ne moremo, ne smemo pripustiti, ako hočemo veljati pred svetom še za narod in ne za četo muh ali komarjev, ktere prva ploha iz višave na zemljo pobije in vtopi. To zabraniti je vsakega narodnjaka, domačina sveta dolžnost, nemarost v tem slučaju je ravno toliko, kakor javno podpiranje nemčurjev ali vskok v njihov tabor. Kajti kogar ni v vrsti bojevalcev, ta dá priliko nasprotniku, da predere vso rajdo, kdor ne voli, pripusti, da ima nasprotnik en glas več.

Volilci, ki imate še količkaj ljubezni do dežele, v kateri ste rojeni, v kateri živite vi in vaša družina, ne dajte se slepiti nikomur, ki bi vam priporočal izmed narodnih kandidatov, ktere berete zgorej, le enega družega, naj bo kak priprost človek, župan, uradnik, brič ali kak okrajni glavar sam. Vse te može, ki so vam tukaj nasvetovani in katerih je dvanajst, morate voliti, ne enega ne smete izpustiti, kajti — to povdarjamo še enkrat — v tem razredu moramo zmagati, to tirja od nas čast naša, čast naroda našega. Kdo bo spoštoval narod, ki se dá podjarmiti po peščici sovražnikov! Nas je blizo pol milijona v deželi, Nemcev in nem-

Podlistek.

Nevera ne oblažuje.

Ko sem bil v Pragi dušni pastir, sem se seznanil z zdravnikom dr. Kravsom, kolikor se more duhovnik in zdravnik pri obiskovanju bolnikov seznaniti; bil je prav na dobrem glasu zaradi dobrotljivosti proti bolnim in ranjenim. Jaz bi se bil z njim rad natančneje seznanil, zato mi je bilo prav po vseči, da me je bogat kupec Nord, praznujoč srečno vrnitev sinovo z morja, povabil z dr. Kravsom na obedino. Pa moje pričakovano veselje se je koj na prvi pogled zmanjšalo; kajti njegovo temno oko je kazalo, da mu nekaj manjka. Njegovo obnašanje in vsaka njegovih besedi so sicer pričale njegovo omiko, a nekatere grizljive šale so kazale, da je sovražnik vsake pozitivne vere. Srce me je bolelo, ko sem to opazil, in to še tem bolj, ker sem vedno kaj novega zvedel, kar je pričalo njegovo usmiljenost proti nesrečnim družinam. Noben dan

toraj ni prešel, da bi ne bil na-nj mislil in za-nj molil. „Ta blagi mož se ne more pogrezniti v brezno nevere“, sem ponavljal, kadar sem zvedel vnovič kako blago dejanje njegovo.

Nečega dne bil sem poklican k bolniku, kjer je bila tako rekoč vsa revščina pod eno streho. Ko sem opravil svojo dolžnost kot duhovnik, jel sem misliti na svojo dolžnost kot človek, duhovnik ljubezni, kristijan. A moja pomoč ni zadostila, morali smo iskati večje. Premišljeval sem, h komu bi pribežal. Kar mi reče notranji glas: „Idi k dr. Kravsu!“ — in to bil je migljaj z nebes. — Precej po božji službi sem se podal k njemu. Ali sluga mi je rekel, da je gospod bolan in da toraj ne more obiskovanj sprejemati. Prašal sem, kaj mu je. „Včeraj“, odvrne sluga, „je gospod zdrav odšel, a vrnil se je strašno bolan“. Zvedevši to neljubo novico vrnil sem se žalosten domu.

Komaj sem se bil vrnišči vsedel, prinesel mi je bil nekdo pismo tega zapopadka: „Častiti gospod! Prosim Vas pri vsem, kar Vam je svetega, ne odlašajte me obiskati. Vaš vdani dr. Kravs.“ To povabilo me je začudilo; še ni

prešlo četrte ure, že sem bil pri njem. Vstopivši bi kmalo bolnika ne bi bil spoznal. Obličje mu je bilo blede, oči zmotljene, neizrečena žalost se mu je razprostirala po vsem obličji. Srčno mi je stisnil roko, pogledal me z nenavadnim izrazom ter začel se solziti. Tudi meni je bilo hudo pri srcu; komaj sem obvladal svoje ganjenje, ko sem videl tako krepkega moža jokati ko otroka.

„Ne govorite, gospod“, je vskliknil čez nekaj časa, ko je zapazil, da sem se pripravljal k temu, „počakajte malo, če ne, ne bom mogel pregovoriti besedice z vami. O, kaj je z mojo filozofijo, po kateri sem do zdaj ravnal svoje življenje.“

Potem je globoko vzdihnil in tako nadaljeval: „Skoro se moram sramovati, da me dobite v takem stanu; pa vendar se nadjam, da me ne bote imeli za tacega človeka, ktere ga vladuje čut, kadar boste zvedeli vzrok moje tuge. Kar vam bom pripovedoval, je zgodba nesrečnika. Potrebujem vaše pomoči za delo usmiljenja. Kakoršne vas poznam, ne boste mi odrekli svoje pomoči. Pa, da me

čurjev pa komaj 40.000, toraj 12krat manj, ko nas, pa naj bi bila dežela naša nemško porbarvana? Ali nas ne mora biti sram, če bi propadli?

Zato pa treba, da se že zdaj dela. Ni čakati zadnjega trenutka, prehiteti moramo sovražnike nemčurje, volilec mora že, predno dobi volilni list v roke, vedeti, kam ga bo oddal, potem ne bo nemčur, ki pride za-nj beračit, brič, ki ga hoče imeti, uradnik ali celo okrajni glavar, ki ga naravnost zahteva, nič opravi, pobral se bo z dolgim nosom proč.

Vsak domoljub, ki ima kakega znanca volilca, naj se zagotovi, da bo narodno volil. Paziti pa je skrbno na to, da se pri podpisovanju volilnih listov natančno ravna po tem, kar smo že v zadnjem in predzadnjem listu povedali. V tem oddelku imamo še čas, v kupčijem nas je vlada s svojimi privrženci prehitela. Sramota za nas, če bi se nam tudi v tem oddelku kaj tacega pripetilo.

Politični pregled.

V Ljubljani 4. januarja.

Avstrijske dežele.

V **Offenheimovi** pravdi, ki se je pričela 4. t. m., se je prvi dan brala tožba, ki zatočencu očita, da je železniško družbo in državo za velike zneske ogoljufal. Drugi dan se je pričelo izpraševanje obtoženca, ki je obširno in določno odgovarjal ter najbolj se skliceval na okoliščine, ki so bile krive, da ni mogel drugače ravnati. Ker je pravda silno važna, bomo v prihodnjem listu bralcem podali kratek zapopadek najpoglavitejših reči.

Hrvški sabor hoče tudi deležen biti lažilberalne slave in je sklenil prodati posestva verskega in učiliškega zaklada. Poslanec Vučetič je zastoj dokazoval, da deželni zbor za to nima pravice in da nepostavno sega v pravice katoliške cerkve ter je vso odgovornost za to cerkvi in narodu škodljivo postavo zvrčal na deželni zbor. Mankanec, Muhič, Špun in Vrbančič so mu ugovarjali in zbor je v splošni in posebni obravi sprejel dotični predlog z odborovim pristavkom, da kupnina se ima obrniti za prvotne namembe in da ban v prihodnji sesiji predloži saboru postavo o ravnanju z deželnimi denarji.

Vnanje države.

Pruska cerkvena sodnija je 5. januarja odstavila paderbornskega škofa Martina, ki pa

ni bil prišel k sodnji. Trierski škof je preстал svojo kazen in je bil iz ječe izpuščen. Liberalni listi škodoželjno naznanjajo, da ljube prostosti ne bode dolgo užival. Pa na Pruskem noben katoliški duhovnik ni prost, ker vsa Pruska je za nje ječa. — Za po Karlistih poškodovano ladijo „Gustav“ je Bismark od Serrana hotel tirjati odškodnino. Od koga jo bode pa sedaj zahteval? Od Alfonsa menda ne, ker je očitno, da mu je Bismark pomagal na prestol in da je bila reč ta dogovorjena, ko je Alfons lansko leto bival v Berlinu. — Bamberški nadškof Deinlein je 4. t. meseca umrl. —

Na Francoskem so zmešnjave čedalje večje in že se resno poprašuje, kedaj bode kak general, morda Mac Mahon sam, Napoleon IV. oklical za cesarja? Da se bo to zgodilo, za to bo že Bismark skrbel. Za zdaj hoče Mac Mahon do narodne skupščine obrniti se v nekem poročilu; a kaj ji hoče novega povedati? Morda ji bode žugal z razpustom, če se bode branila predloge sprejeti, a nove volitve bi koristile le republikancem pa bonapartovcem, vladina stranka pa bi bila še bolj na zgubi, zato skupščine pač še ne bodo razpustili. — Pogreb poslanca Ledru-Rollina, ki je nagloma umrl, se je 4. t. m. vdeležilo mnogo republikancev. Vlada mu ni dovolila vojaškega spremstva, ktero je pri poslancih sploh v navadi in tudi narodna skupščina k pogrebu ni poslala posebne deputacije.

Španski kralj Alfons se je včeraj iz Pariza podal v Madrid. Angleški list „Times“ iz Pariza izve, da višji poveljnik madridski, Primo di Rivera, je bil že davno Serranu naznanil, da pri čedalje večjih zmešnjavah mu ne bode družega ostalo, nego da Alfonsa okliče za kralja. Serrano mu je neki obetal najvišje službe, celo službo najvišjega poveljnika kubanskega, če bi tega ne storil, pa Primo Rivera je ostal pri svojem sklepu in je bil pripravljen sicer odstopiti. Serrano je mislil, da si Rivera brez njega ne bode upal kaj določnega storiti in se je podal k severni armadi.

Iz tega je razvidno, da je Serrano dobro vedel, kaj se bode zgodilo, pa ni mislil, da se bode to zgodilo tako hitro. Ko se mu je iz Madrida to poročilo, je neki odgovoril, da se hoče ravno s Karlisti vdariti ter ob enem pristavil, da ima severna armada hudo nagnenje pridružiti se njim, ki so se vzdignili za Al-

fonsa. — Po novejših poročilih Serrano ni šel v Portugalsko, ampak na Francosko v Biarritz; mogoče pa je, da se kmalo povrne nazaj v Madrid, kjer mu je bila njegova vlada pred odhodom k severni armadi dovolila 2 milijona realov letine pokojnine. — Kralj belgijski in tudi neki knez rumunski sta kralja Alfonsa že pripoznala. Prvi je v svojem vošilu rekel, da mu želi srečo in njegovi vladi dolg obstanek. A to je jako dvomljivo. Kajti med novimi ministri Alfonsovimi je tudi Aderardo Lopez de Ayala, ki je leta 1868 osnoval puntarski program, vsled kterega je bila Alfonsova mati Izabela s prestola pahnjena in iz dežele pregnana, in ki je bil tudi nekdanj že pod Serranom minister. Taki veterjnaki pa so slabi podporniki kraljevega prestola. — Vsled Karlistom zagotovljenega pomiloščenja mislilo, da bode večina Karlistov prestopila k Alfonsu, češ, da so doslej bili le sovražniki republike. Pravijo, da je tudi več častnikov, med njimi tudi Dorregeray in Berritz zapustilo Don Karlosa. Pa gotovega se še nič ne ve; „Vaterland“ naznanja, da Karlisti vsled proglašenja Alfonsovega marširajo proti Burgosu, eni pa pod Dorregarajem proti Madridu.

Turška je Črnogorcem vendar le odjenjala in k smrti obsodila več deležnikov podgoriške morije.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 5. januarja. Škandali gledé volitev trgovinske zbornice se kakor povsod tudi pri nas godé. Županov kupčijski strežček hodi po hišah k volilcem in jih tira v njegovo prodajalnico, kjer se potem podpisujejo listnice za nemčurske kandidate. Tako so že vjeli dva volilca, od kterih smo upali, da gotovo volita narodne kandidate. Sramota vama, da v tem važnem trenutku zapustita narod! Saj pa tudi ni čuda, da omahljivci to storé, ker se dela na vse kriplje in so nekemu neki obljubili, da v prihodnje ne bode več posipal 80 sežnjev ceste. Ljudje so res vsi zbegani. Vladni organi pa in župan v zadnjem času res strašansko po konci nosijo greben. Demoralizacija med vradniki je velika. Vlada pritiska na nje po vsih le mogočih sredstvih. Prepoveduje se jim pristop k čitalnici, in prva beseda, ktero je tukajšnji davkar F. govoril v Kamnik došlemu vradniku, je bila ostrá prepo-

razumete, moral bom pričeti s časi, ki so že zdavnej pretekli.“

Tačas sem se bil jaz k doktorjevi postelji vsedel: on pa je pričel tako-le pripovedovati:

„Pred kacimi tridesetimi leti obiskaval sem vseučilišče. Neskušen in nepopačen sem se bil ločil od očetove hiše; pa v kratkem je zginil raj moje nedolžne mladosti. Soznanil sem se namreč s tovarišem, ki se je s svojo okretnostjo in prijetnostjo, duhovitostjo in vsim obnašanjem vzdigoval nad vse druge. V družtvih in pri zabavah se je gnjetlo vse krog njega in imel sem toraj za veliko srečo, da se je pečal tako zaupljivo in prijazno z mano. Malo časa in bila sva zvezana v trdnem prijateljstvu. Pa ta moj prvi prijatelj bil je tudi prvi vzročitelj mojega propada. Lepe lastnosti, zaradi kterih so ga povsod cenili, združene so bile z nevero. Kar se tiče mene, bil sem izrejen krščansko. Mati so mi sicer kmalo umrli, pa oče, goreč protestant, izrejali so me za zvestega dediča svoje vere. A dobri oče, kako so se prevarili! Novi prijatelj je v kratkem času omajal načela v tihí domačiji mi skrbljivo

vcepljena; kajti njegovim iz modernih liberalnih del vzetim dovtipom in zvitim zasmehovanjem se moj priprosti um ni mogel ustavljati. Začenjal sem se sramovati, češ, obstarelih načel in priprostih nazorov, kterim se je posmehljeval moj prijatelj, in to bila je prva stopinja iz raja. On me je hvalil, da mi vendar enkrat pada mrena z oči. V kratkem bil sem spreobrnjen. Veselice, h kterim me je vodil, ki so me že samo s svojim dihom omamile, so dovršile na meni, kar je bilo zasramovanje pričelo. Kakor metulj sem okuševal vse mogoče slasti v nadi, vloviti si srečo. Pa nada me je prevarila! Oropan vere in nedolžnosti nikjer nisem našel prave sreče in zadovoljnosti. Videzno sem bil sicer vesel, povsod so me imeli za dobrovoljnega tovariša; a notranje moje, to ni bilo veselo. S sladnostjo sem se le skušal opijaniti, a moja veselja ginila so.

Čez malo časa obolim, kar je bilo nasledek mojega razkošnega življenja. Dokler sem se v bolečinah valjal po postelji, sem se pač kesal svojih nesramnosti ter se jih sramoval. Sklenil sem spreobrniti se, ako se ozdravim.

Odšel sem srečno nevarnosti in bil sem pripravljen spolniti svoje sklepe. Ko sem to naznanil svojemu prijatelju, smejal se mi je, svetoval mi je pa, drugikrat bolj paziti na zdravje.

Zopet sem ga poslušal, vživaje vse nasladnosti sem sicer pazil na svoje telesno zdravje, a za dušo se niti menil nisem. Preden je prešlo eno leto, bil sem s svojo vero pri koncu. Svet in njegovi vžitki bili so mi vse, drugo bila mi je pravljica; nisem upal na nebesa, niti se bal pekla. Tako mi je preteklo nekaj let na univerzi. Med tem umrli so mi oče; podedoval sem precejšno premoženje in zraven postal sem popolnoma prost. Ker sem se bil bal očetove jeze, me smrt njihova ni posebno žalila. Malo časa potem postal sem doktor. Gospodar ne ravno malega premoženja bil sem tolikanj večí suženj svojega prijatelja in svojih strasti. Tovariš mi je svetoval, naj grem malo po svetu, obiščem večja mesta ter si privoščim veselja, ktera se sama od sebe ponujajo bogatemu človeku. Bil sem navajen, ravnati se v vsem po njegovi volji; podala sva se toraj na potovanje. (Dalje prih.)

ved čitalnico obiskavati in prejšnji narodnjak Z. postal je nemčur. Tako se dela v vsih, ne samo v vradniških krogih. Pa le delajte, večno to ne bo trajalo. Le pritiskajte nas, časi kesanja bodo prišli. *)

Iz Sorice, 1. jan. Vrli „Slovenec!“ od nas kaj veselega za Božične praznike! V sredi zares hude zime smo, pa vendar veseli. Pretekli pondeljek — na nedolž. otročičev dan — nam je bilo zapovedano, s ceste sneg odkidati, da bi zamogli zopet v dolino med ljudi. To se urno in natanko po ukazu zgodi. Pa glej! kako šalo nam lepa zima napravi. Še tisti dan in naprej je burja s poprejšnjim in še novim snegom odkidano cesto zopet zasula in mi smo v svojih hribih zaprti bolj od popred, pa vendar veseli. Dasiravno pa sega sneg čez pas, so prišli danes, na novega leta dan, ljudje, moški in ženske, stari in mladi, iz vsih po hribih in ob hribih daleč na okoli raztresenih vasi po 2 uri daleč k farni cerkvi, opraviti svojo katoliško dolžnost. Bila je cerkev kakor o kakem lepem pomladanskem prazniku vernih natlačena; ali ni to veličastno? Kaj pravite k temu vi meščani in drugi, ki imate lepa pota? — Zares, viditi ljudi iz vsih krajev kakor v procesijah proti cerkvi romati v debelem snegu, brez vsake poti, v mrzli burji, čez plazove in zamete, to mi je srce širilo, in veselilo me je, bivati med tako čvrstim, junaškim rodem!

Marsikaj lepega se nam je kazalo po mestih v panoramah, glediščih in drugači; — a pred tem prizorom se skrije vse v senco. Želel sem, da bi bil mogel to pokazati meščanom celega sveta. Ker pa tega nisem mogel, me žene vsaj bralcem „Slovenca“ svoje veselje razodeti in pohvaliti vrli Sorčanov rod.

Tudi tukajšnji učitelj, g. J. Dolinar je te praznike svoje šolarčike, pa tudi nas odrasle razveselil s prelepimi jaslic in „Božičnim drevsom.“ Sveti večer in na večer sv. Silvestra so bila jaslica in sosebno „božično drevo,“ ki je bilo gosto obloženo z raznimi dobrinami za otroke, vse razsvetljeno. To je bilo v resnici lepo, nedolžno, rajsko veselje. Vi liberalski učitelji! mar mislite, da to otročičem ni všeč? Rad bi bil vam te dni soriške otročiče pokazal, od katerih je nek imeniten sedanji šolski gospod mislil, da so divjaki! Katoliška cerkev ima v svojih praznikih in obredih, v vsih svojih običajih toliko rajskega veselja za telo in duha, za otročiče in odrasle, — vi pa hočete vse to zatreti!

Iz Logatec, 5. jan. (Volilna svoboda.) Med volilce v kupčijsko zbornico sta bila vrstena tudi naša dva trgovca Tolazzi Tom. in Hladnik J. Ker je zlasti prvi značajan mož in veren katoličan, bil bi gotovo volil narodne kandidate. A kaj se zgodi? Še preden smo mi po časnikih izvedeli za naše kandidate, se pripelje iz Planine okrajni komisar g. Rutkovsky, znani Bachov čestitelj, k omenjenima volilcema, jima izroči volilni list in ob enem ponudi listek nemčurskih kandidatov, ktere naj na volilni list prepišeta. G. Tolazzi se nekoliko ustavlja tej prijazni sili in pravi, da teh kandidatov ne pozna, da so mu drugi gospodje trgovci po Ljubljani bolj znani. A g. komisar ne neha nadležno biti rekoč, da se ne ve za druge g. trgovce, ali bi sprejeli volitev ali ne, ti zapisani pa gotovo ta častni posel prevzamejo. G. Tolazzi se dá pogovoriti in nemčurje zapiše. Komisar Rutkovsky potem kar vtakne v žep volilni list in ga odnese seboj, češ, da ne bo g. Tolazzi imel sitnosti s pošiljanjem. Druzega volilca Hladnika je bilo še lažje pri-

dobiti, ker ni mož stalnega značaja in ker od gosp. škriccev, zlasti od velemogočnega Ogrinca, Bog vedi, kakove pomoči pričakuje glede vojaščine, ktere ni še oproščen. Sramota takemu figa-možu! G. Tolazzi je precej drugi dan pomislil svoj čin in spoznal, da je napačno naredil; a kaj pomaga, g. Rutkovsky jo je popihal z volilnim listom v Planino in ga menda brž poslal komisiji v Ljubljano. — Pa še nek drug faktum. Trgovec g. Dragotin Puppis je reklamiral za-se volilno pravico in jo tudi dobil. Danes 5. t. m. se mu pošlje iz Planine volilni list že izpolnjen z imeni nemčurskih kandidatov s priloženim pismom, naj le volilni list podpiše in ga zopet v Planino pošlje. A vrli g. Puppis ni šel na limanice, kakor prejšnja dva volilca. On, po rodu Italijan, spoznavši, da bi bila grda nehvaležnost, ako bi volil može nasprotno in sovražne narodu, med katerim in od ktere ga živi, možato prečrta imena Kordinov in Samassev, ter na drugi strani zapiše imena naših kandidatov ter list pošlje v Ljubljano. Slava poštemu tujcu! — Tukaj imate par izgledov, kakova je pri nas volilna svoboda. Gotovo so uradniki na vladin migljaj po vsi deželi tako nesramno agitirali. Uboga dežela, ki te vladajo taki skisani in zagrizeni birokrati! Voditelji slovenski, zdaj veste, kaj vam je storiti, ako bi po takem nesramnem napenjanju vladinih organov volitev nemčurjem ugodno se izvršila. Volitev se mora na vsak način ovreči.

Tukajšnje prosto ljudstvo je politično popolnoma zaspano, da, celó mrtvo, špekulacija z lesom ima vse njegove dušne in telesne moči vprežene. Upajmo, da se bode s časom v tej zadevi kaj na bolje obrnilo.

Iz obližja Lašič, 4. jan. — Tukajšnja šola nima zdaj nekaj časa podučitelja, kar se utegne tudi v več družih krajih posehmal še primeriti; a županom je došlo ostro povelje, da morajo tudi podučiteljevo plačo pobirati in tirjati od ljudi, češ, da tá denar pojde v blagajnico za penzije učiteljske. Za Boga svetega! kdo je neki znašel tako modro postavo! Ljudstvo je zarad tega silno razdraženo, kajti tukaj pri nas nima nihče navade, tudi najbolj priprost gospodar ne, da bi plačeval letno plačo hlapcu, ktere ga nima. Če se ima pa že ustanoviti deželna penzijska matica za učitelje, dobro; vprašamo le, če je to pravično, da bi morala samo kaka posamezna fara skladati zanj? ali niso to popolnoma turške razmere? — Saj je kazen za starše že zadosti velika, ker šolski nauk jako škodo trpi pri enem samem, sicer marljivem učitelju, kteri se ve da ne more popolnoma nadzorovati toliko otrok. Lepe dobičke imamo od nove šole! Devetkrat več plačevanja nego poprej; res da tudi nekaj več nepotrebnih učnih predmetov n. p. nemčurvanje; otroci pa nekaj v tukajšnji (takrat še mračnjaški) šoli niso nič slabše bili podučevani od zdaj. Iz med nekdanjih učencev je od tod jih toliko študiralo, da od malo kod toliko; zdaj ne ide nihče v večje šole, morebiti ni noben več za to, ali kali? Sedanja viša nadzornišтва cenijo vrednost šole samo po tem, če so šolski protokoli vsi lepo pisani, in pa se vé da, če je učitelj nemčur; no potlej pa, kaj je treba še več?

Od gorenjske Save, 3. januarija. To jesen so se jeli kazati v naših krajih ponarejeni bankovci goldinarski serije št. 45. Nevajenemu očesu jih neki ni bilo prav lahko poznati, le papir je bil nekaj bolj tamen in nektare črke nekoliko zmedene. Vsak sled se je zgubljal med Podnartom in Lesecami. Posrečilo se je te dni, da so zasačili dva ba-

rantavca s tem ponarejenim blagom, ki so jih tudi precej priprli. Prvi je neki Majdnik iz Lesec, ki je poleg ondotnega kolodvora novo hišo pozidal in zdaj sadje skupljeval za Lahe s temi denarji. Drugi je neki Poljanec iz Prezrenj, zapravljen pijanec, kteri je bil spomladi pogorel. Pravijo, da se je iz Podnarta hotel peljati po železnici na Koroško po kupčijah. Podnartom je plačal s ponarejenimi bankovci; od ondot so hitro telegrafili za njim, in prišli so ga že v Lesecah ter našli pri njem za 1200 gld. dobrih in za 800 gld. ponarejenih bankovcev, ki popred ni nikoli toliko soldov mogel v žepu trpeti. Tako se med ljudmi pripoveduje in sploh gre govorica, da so zanesli slabe denarje laški ali primorski kupci, ki so sadje skupovali po naših gorenjskih krajih. — Lah! so že od nekaj skrbeli, da nam Gorenjem denarjev ne zmanjka. Pravijo ljudje, da so tod hodili pred nekoliko leti denarski barantavci, in so po noči potrkali tu in tam na okno, ter ponudili za majhen znesek srebrnih denarjev veliko ponarejenih bankovcev, ki se od pravih niso čisto nič ločili. Zato je vedno še pregovor med nami, če si kdo hitro pomaga in bogati: „menda je imel Laha“ (t. j. v šteri). —

Iz novomeške okolice, 3. jan. Preteklo soboto se je pritepel ob eni popoldne v Buhnjo vas v belocerkevski fari volk. Šel je memo perice pri vodi, ktero je povohal. Potem ga je nek vaščan nekoliko obstrelil. Ker so ga ljudje drevili, je bežal po cesti, kjer sta ga 2 žandarja ustrelila. — Na več krajih se prikazujejo volkovi, in ne bo varno hoditi samemu človeku brez orožja; dozda vendar tukaj še nismo od posebnih nesreč slišali.

Pri „Sloveniji“ smo se zopet zavarovali, čeravno je laška banka „Riunione“ zadosti nesramna bila, in sploh vsim župnikom kar po sili liste poslala, da bi jih za 10 let podpisali in poslopja pri njej zavarovali, sklicevaje se na škofijsko priporočilo. Tudi kmetje se pri „Sloveniji“ zavarujejo.

Iz Maribora, 2. januarija. ♂ Čestitam ti, mili slov. narod, da še živiš. V teku so se valovi narodov čez te razlivali, da bi te utopili na vekov veke, le zgodovina bi še morda tebi v kratkih besedah poročala. Ali previdnost božja te je varovala in hotela, da živiš.

Tlačili so te divji Obri, nemška plemena: Franki in Bavarci, prihruli so divji Madjari, požigali hiše in vničevali sad tvojega truda, in naposled pridrvi grozen Turek, kteri te je nad 200 let hudo mučil — pa vendar si prestal krvoželjne sovražnike ter jih srečno odgnal.

Pa ti vsi sovragi ti niso toliko škodovali, kakor sovražnik, kteri te sicer z mečem ne mori, pa jemlje ti potuhnjen vero in narodnost. Le ozri se na sever, zahod, vzhod, povsod ti nevarnost pogina preti. Morda bo kdo rekel: tako hudo pa še vendar ni, kakor se tukaj piše. Pa prosim potrpljenja; hočem dokazati, da je res tako, kakor pišem. Večkrat imam priložnost z neki že blizo 90letnim starčekom govoriti. Tedaj ga izprašujem večkrat, se še-li spominja, ali se je kdaj pri Cmureku, pri št. Vidu, v Špilfeldu, v Ormužu, Arvežu, blizu Lipnice slovenski govorilo?

„Ko sem bil mlad, še tam skoro nemški nihče znal ni“, mi vsikdar odgovori. In zdaj? Dragi bralec! zdaj je vse nemško. Kak razloček pred 70 leti in zdaj! Solza me polije, ako se te žalostne resnice spomnim.

Župnije, ki so zdaj pol nemške, bodo čez 50 let čisto nemške; kajti šole so, kakor v Lučah, v Gomilnici, v Špilfeldu, v Cmureku, v Apačah čisto nemške, akoravno v vsaki teh

veliko število Slovencev prebiva. Potem se mora v ozir jemati, kako se mož ženi podaja. V teh krajih si navadno Slovenec Nemko za ženo vzame. In brž ko se to zgodi, se tudi cela hiša ponemči. Otroke vadi mati v nemščini in mož, če tudi prav nemški ne zna, vendar z ženo in otroci nemški klesti; to pa zavolj tega, ker v narodnem oziru čisto nič vzbujen ni. Če se ne bo narod v teh krajih bolj vzbujal, bo v kratkem času ves kraj proti Mariboru ponemčen. Da že Mura do blizo Radgone po čisto ponemčeni zemlji teče, mi bo vsak pritrdil, kdor te kraje le malo pozna. Pazimo, da ne bo Drava pri Mariboru v kratkem meje proti Nemškemu delala; Mura ni več slovensko-nemška meja, kajti nemščina je že čez Muro vdrla. Celi slovenski del od Maribora proti Muri in proti Remšniku je po nemščini zelo podjeden, če kmet pride v Maribor, izključljivo nemški jezik mlati in nekega dne utegne vlada reči: „V teh krajih vsak nemški zna, odslej se bode v šolah vse nemški učilo“, in potem so tudi ti Slovenci za Slovanstvo na vekov veke zgubljeni. Prepričan sem, da se Slovincem tudi na Koroškem bolje ne godi; kako se jim pa na Laškem godi, je g. dopisnik iz „Brd“ v zadnjem in predzadnjem „Slovincu“ na tanjko sporočil. „Sl. Gospodar“ pa nam je razjasnil stanje Slovencev na Madjarskem v št. 50 l. 1874 v dopisu iz Radgone, da se namreč učitelju, ki bi slov. otroke v Madjarsčini uril, obeta premije po 20 gld. in otrokom, ki bi se je najhitreje naučili, po 5 in 10 gld.

Premili Slovenci, častiti možje! na Kranjskem, Koroškem, Štajarskem, Tržaškem, Goriskem, Madjarskem, bodi nam dosti razpore in razdora, ne mesarimo se sami med seboj, med tem ko nas sovražnik na vseh mejah z vso silo uničuje. Popustimo enostransko politiko, delajmo složno po postavni poti, da naše brate na sovražnih nam mejah gotovega pogina rešimo. Slovenski duhovni, posvetni možje nabirajte posebno na mejah udov k družbi sv. Mohora, zbirajte nevedno ljudstvo v društva, podučujte ga, drugače nam zaspi — zaspi na smrt. Ni še prepozno, pa odlašati nam ni dolgo, drugače nam solnce za goro zaide.

Domače novice.

Ljubljana, 5. januarja

(Vitez Vesteneck) sedi vkljub obilnih pritožb še vedno vsem Slovincem na nosu.

(Povabilo.) Ljubljanska čitalnica napravi letošnji predpust razen Vodnikove svečanosti, za katero se bodo razposlala posebna vabila, plesalne veselice sledeče večere: v nedeljo 10. jan., v soboto 16. jan., v soboto 23. jan. in v soboto 6. februarja. Po občni želji imajo te veselice značaj navadnih plesalnih vaj. Vabijo se k tem veselicam vsi čitalnični udje in tista gospóda, ktera dobi za to osebne ugodnice.

Odbor.

(Čitalnica ljubljanska) ima, kakor nam kaže o novem letu izdano letno poročilo, 396 udov, in sicer 278 ljubljanskih, 30 pa vnanjih.

(Gosp. dr. Costa) se je podal te dni na Češko k svoji zlahti, da si malo odpočije od preobilnega dela, ki mu žuga spodkopati zdravje. Bog daj, da bi se vrnil kmalo popolnoma zdrav nazaj, čegar delavnost je narodu našemu tako zelo potrebna in koristna.

(Banka „Slovenija“). V zadnji seji opravilnega sveta se je posvetovalo, kako bi se oni

delničarji, ki dozdej niso še nič doplačali na svoje delnice, obvarovali škode, ktera bi jih zadela, ako bi se njihove delnice morale za neveljavne spoznati. Sklenilo se je potem, da se takim delničarjem dovoli doplačanje, ako se po menjici (Wechsel) zavežejo, da bodo plačali doplačilo v šestih mesecih, po obrokih. Ker je dozdej vplačanih že 37.000 gld. in se bankino stanje čedalje bolj zboljšuje, bi bilo svetovati tistim, ki dozdej še niso nič vplačali na delnice, da se brž oglašijo pri vodstvu bankinem ter se pogode zaradi doplačanja ter si tako rešijo delnice, ktere bi prišle sicer ob veljavo.

Listnica opravištva.

G. M. župn. v Sv: Zarad naročnine se motite — ali znabiti mi? Na dolgu ni več, kakor 50 kr. tedaj smo Vam 2 gld. za l. 1875 vpisali.

G. K. C. kapl. v Sm. Enako smo Vam poslano naročnino za četrt. l. 1875 zaračunili, ker lani je bilo vse plačano. Ravno prav, zdaj nas saj ne vidite. Zarad drugega se ne bojite, tudi po troje „Slovenec“ hodi in biva mirno pod eno streho.

G. L. G. v St. J. p. K. Kar prvo tiče. Da, ne le $\frac{1}{12}$ ampak tudi $\frac{12}{12}$. Kar drugo tiče, ne more opravištvo nič zato. Zdi se nam, da tirjate nemogočo reč; kjer eden noče, tam mnogokrat drugi ne more in ne sme. Vsaki rodoljub obžaluje, da je tako, pa — žali Bog je tako! Mislite li res, da se napadenec le iz sovraštva brani?

Umrli so:

28. dec. Jožefa Moller, maš. voz. otrok, $1\frac{3}{4}$ l., za božjastjo. — Frančiška Mallner, dež. uradnika žena, 34 l., za vročinsko boleznijo. — Julijana Mallner, uradnika žena, 62 l., za pljučnico.

29. dec. Amand Jakelj, davk. uradnika otrok, 10 ted., za božjastjo. — Marija Breskvar, hišn. posest. hči, 55 l., za pljučnim oslabljenjem. — Polona Ditnic, branjevca žena, 66 l., za mrtvoud. — Marija pl. Ochsenheimer, obristlajtenanta otrok, 3 dni, za božjastjo. — Jakob Rome, dninar, 36 l., za pretresom možgan.

30. dec. Marija Japel, fjakarja otrok, 3 l., za vnetjem vratu. — Neža Nagodč, beračica, 61 l., za oslabljenjem. — Auton Gril, trgovski otrok, 14 dni, za božjastjo. — Ivana Okoren, sladkorarja hči, 8 l., za jetiko.

31. dec. Andr. Kožar, inšt. revež, 69 l., za mrzlico. — Urša Zalar, kajžarjeva žena, 58 l., za rakom v želodeu. — Frančiška Štepanovič, delavčeva vdova, 80 l., za srčno napako. — Marija Jakopič, dekla 40 l., za pljučno sušico.

1. jan. 1875. Dominik Paduan, česar, 44 l., za pljučno sušico.

2. jan. Ana Skedel, uboga slepa, 44 l., za prehlajenjem.

3. jan. Ludovik Praprotnik, šolskega vodje otrok $2\frac{1}{2}$ l., za vnetjem grla.

Eksekutivne dražbe.

9. jan. 3. Primož Bečaj-evo iz Bečaj (705 gl.) v Ložu. — 3. France Žontar-jevo iz Virmaš (4000 gl.) v Loki. — 3. Jer. Stegu-vo iz Oreha (870 gl.) v Postojni. — 3. Valentin Ček-ovo iz Senožec (540 gl.) v Senožecah. — Peter Jamnik-ovo iz Godešič (3325 gl.) v Loki. — 3. Tom. Oblak-ovo (420 gl.) iz Vrhnike. — 3. Jan Hafner-jevo iz Laborja v Kranju. — 3. Fr. Trost-ovo iz Podbrega v Ipavi. — 3. Jož. Mehle-tovo iz Udine. — 3. Mih. Dovč-evo iz Ljubljane. — 2. Mat. Anžič-evo iz Šmarja (1039 gl.). — 2. Mat. Modic-evo iz Tomišelja (503 gl.). — 2. Jan. Košak-ovo iz Bičja (3113 gl.). — 2. Jož. Gruden-ovo iz Modene (830 gl.). — 2. Ant. Žitnik-ovo iz Gradiša. — 2. Jernej Kavčič-evo iz Medvod (8510 gl.). — 2. Lukež Poderžaj-evo iz zgornjih Dupelj (2902 gl.) vse v Ljubljani. — 2. Barbe Jaklič-eve iz Zvršaka (60 gl.) v Metliki. — 1. A. Gerometta-ve iz Hrenovice (2400 gl.). — 1. Fr. Selovin-ovo iz Gorice (2760 gl.) v Senožecah.

11. jan. 3. Ant. Stritof-ovo iz Blošice (630 gl.) v Ložu. — 2. Jan. Hafner-jevo iz Laborja (5158 gl.) v Kranju. — 1. Tine Maternik-ovo (3348 gl.). — 1. Martin Povše-tovo iz Ljubljane (2138 gl.). — 1. Neže Jama-ve iz Ljubljane (9800 gl.). — 1. Andrej Brunner-jevo (418 gl.). — 1. Pet. Tomšič-evo (430 gl.). — 1. Karolina Petronio-ve iz Ljubljane (5400 gl.), vse v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene

5. januarja.

Papirna renta 70.—. — Srebrna renta 75.30. — 1860letno državno posojilo 112.—. — Bankine akcije 998 — Kreditne akcije 226.25. — London 110.65. — Srebro 105 —. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.91.

Denarstvene cene. 3. januarja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.95	70.05
5% renta v srebru	75.10	75.20
Srečke (lozi) 1854. l.	102.—	103.—
„ „ 1860. l., celi.	111.25	111.75
„ „ 1860. l., petinke	115.—	116.—
Premijski listi 1864. l.	136.50	136.75
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.—
Ogerske po 5%	77.50	77.75
Hrvaške in slavonske po 5%	79.75	80.15
Sedmograške po 5%	76.—	76.60
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	1000	1002
Unionske banke	104.75	105.—
Kreditne akcije	224.50	224.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	858.—	862.—
Anglo-avstr. banke	137.75	138.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	162.—	162.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	107.—	107.50
„ „ 50 „ „ „	52.—	54.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	25.—	25.50
Salmove „ 40 „ „ „	32.—	33.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	24 —	25.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	26.25	26.50
St. Genois „ 40 „ „ „	25.50	26.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	22.—	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.50	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.30	5.31
Napoleonsd'or	8.90	8.90 $\frac{1}{2}$
Srebro	104.75	104.80

Vertec, časopis s podobami za slovensko mladost

nastopi z novim letom uže peti tečaj, odkar je začel izhajati, ter vabi vso slovensko mladino, stariše, prijatelje in vse prave rodoljube, da mu v obilnem številu z naročnino priskočijo na pomoč.

„Vertec“ stoji za vse leto samo 2 gl. 60 kr., a za pol leta 1 gl. 30 kr.

Naročnina se naprej plačuje ter se najhitreje in najceneje odpravi s poštnimi nakaznicami (Postanweisungen), ki se na vsaki pošti dobivajo po 5 kr.

Vredništvo „Vertcevo“.

(66 3) V špitalskih ulicah hiš. št. 273.

Podpisani si šteje v čast slavnemu občinstvu naznaniti, da je napravil v Ljubljani zalogo

prelepih z oljnatimi barvami tiskanih podob cerkvenega in svetnega pomena.

Podobe brez graje in napake v lesenih lepo pozlačenih okvirjih se prodajajo kolikor mogoče po nizki ceni. Ima podoba kako napako, ali če je bila na potu poškodovana, se vzame nazaj brez ugovora, ter se z drugo nadomesti, da se nam le v osmih dneh to naznani.

Podobe so vsakoršne velikosti, tedaj pripravne za cerkev, za nizke in visoke sobe. Zato jih priporočamo tudi kakor prav prilicne za božična in novoletna darila. — Da si zamorejo tudi manj premožni podobe omisliti, ne tirjamo vsega plačila na enkrat, ampak smo zadovoljni z mesečno plačo v osmih obrokih.

Zaloga podob je pri gosp. Ludoviku pl. Marchetti-ju, nasproti zvezdnega drevoreda v hiši banke „Slovenije“.

(67—6)

Ferdinand Rudl.